

Osnutek plana v javni obravnavi

Osnutek letnega planskega akta za leto 1983 določen - Prav tako predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o oblikovanju sredstev za interne kompenzacije v sozdu Mercator

Po daljšem premoru v delu izvršilnega odbora delavskega sveta SOZD Mercator se je ta organ spet sestel. Na svoji peti seji je določil predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o oblikovanju sredstev za interne kompenzacije v SOZD. Oba akta sta trenutno že v vseh temeljnih in delovnih organizacijah, in sicer: osnutek plana za leto 1983 v javni obravnavi, predlog sprememb in dopolnitev sporazuma o internih kompenzacijskih pa v sprejemu (prečiščeno besedilo tega sporazuma).

Jedro razprave oz. oblikovanja osnutka plana za leto 1983 predstavljajo pripombe članov poslovodnega sveta, ki jih je ustrezno, glede na njihovo utemeljenost, oblikovala strokovna služba v Delovni skupnosti SOZD.

Ker gre za nekaj bistvenih sprememb, ne samo glede na delovno gradivo, temveč tudi glede na dosedanji vpeljeni sistem predvsem združevanja sredstev za investicije in opredeljevanje prednosti pri investiranju oz. koriščenju združenih sredstev, je prav, da to posebej omenimo.

Po novem naj sredstev za investicije ne bi združevale tiste ozd, ki poslujejo z izgubo zaradi sistemskih vzrokov. O združevanju sredstev teh ozd odloča delavski svet SOZD. Prednost pri koriščenju sredstev, združenih za investicije, imajo tiste ozd, ki imajo pozitivno razliko med združenimi in koriščenimi sredstvi, vendar se ta pozitivna razlika ugotavlja za delovno organizacijo kot celoto in ne za posamezno temeljno organizacijo.

Prav tako je ustrezno oblikovana zahteva članov poslovodnega sveta po čvrstejših določitvah meril za izplačila iz solidarnostno združenih sredstev skupne porabe.

Novost - hranilna služba

Gre za uvedbo hranilniške službe preko interne banke. Prednosti uvedbe tega poslovanja: ugodnejša obrestna mera za vse varčevalce, predvsem pa likvidnostni potencial banke; korist torej za obe strani. Razmišljati o uvedbi hranilniške službe v lastni organizaciji ni samo naloga strokovnih delavcev, temveč tudi naloga vseh družbenopolitičnih organizacij,

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

Leto XIX

Ljubljana, november 1982

št.: 11

samoupravnih organov in navsezadnje tudi vsakega delavca, da z odločitvijo o varčevanju pri interni banki sozda bogati svoja pa tudi celotna sredstva združenega dela Mercatorja.

Izvršilni odbor je zavrnil predloge za dopolnitev delovnega gradiva letnega plana z investicijami. Opredelil se je za stališče, da predlagatelja M-Hoteli gostinstvo in M-Velepreskrba, TOZD TMI Ljubljana, najdeta skupen jezik in skupne interese pri obnavljanju proizvodnih zmogljivosti Tovarne mesnih izdelkov in pripravi mesa za potrebe gostinske dejavnosti. Rezultate razgovora bomo objavili.

Nekatere novosti o oblikovanju sredstev za interne kompenzacije

Trije viri za oblikovanje sredstev, možnost sodelovanja organizacij izven sozda, akontiranje

sredstev, čvrstejša obveznost upravičenk do koriščenja sredstev kompenzacijskih za izpolnjevanje s sporazumi ali pogodbami sprejetih obveznosti. Pri sprejemanju tega akta mora prevladovati predvsem ocena dosedanjih, nedvomno dobrih rezultatov uresničevanja tega sporazuma, ne pa ozko gledanje interesov, kajti prav na področju interesnega združevanja oziroma oblikovanja sredstev za interne kompenzacije so možnosti za vse članice sozda najbolj široko odprte.

Javna razprava o osnutku planskega akta sozda mora temeljiti predvsem na zasledovanju razvojnega koncepta sozda kot celote, ocenjevanje investicijske politike v naslajenem obdobju pa predvsem na obravnavanju prioritete: povečanje proizvodnje hrane in izvoza. Le skozi enotno obravnavanje razvojnih načrtov se bo pokazala tudi čvrstina naših medsebojnih odnosov.

S poslovodnega sveta sozda - 3. novembra 1982

Vesna Bleiweis

Plan 1983 in sporazumi

Splošna ocena planskih izhodišč - dobra, v sporazumih predlagane rešitve - načelno sprejemljive

Ti dve oceni izhajata iz ugotovitev udeležencev 13. seje poslovodnega sveta.

Sama razprava o predloženem delovnem osnutku letnega plana sozda pa je bila osredotočena na nekaj osnovnih tem: združevanje

sredstev, investicijska politika in poslovna politika Mercator - Interne banke.

Kriteriji za združevanje sredstev, namenjenih za uresničevanje investicijske politike, niso v enaki meri sprejemljivi za vse članice

sozda. Jedro problema tiči ne samo v obveznosti za združevanje sredstev, temveč predvsem v omejenem obsegu uresničevanja investicijskega programa, opredeljenega s srednjeročnim planskim aktom. Iz razprave lahko sklepamo, da se vsi zavedamo pomembnosti prioritarnih investicijskih naložb za povečanje proizvodnje hrane in izvoza, da pa se težko odredimo svojega dosedanjega prioritarnega položaja. Omiljeni kriteriji, po katerih naj bi sredstva za investicije združevale tiste ozd, ki imajo slabe poslovne rezultate ali izgubo, naj bi veljali le za tiste ozd, ki zaradi sistemsko neurejenih pogojev poslovanja izkazujejo slabe rezultate, ne pa tudi za tiste, kjer so vzroki slabega poslovanja v njihovi neposlovnosti, zgrešeni investicijski politiki in drugih subjektivnih okoliščinah. Po zahtevi združenega dela M-Nanos pa te ozd naj sploh ne bi združevale sredstev. Razlogi za tako zahtevo so znani: združevanje ogroža enostavno reprodukcijo in dodatno slabi gospodarski položaj.

Spremembe v poslovni politiki Mercator-Interne banke so namenjene predvsem zagotavljanju večje likvidnosti. Stimuliranje internega blagovnega prometa z ugodnejšimi obrestnimi merami in sankcioniranje prepočasnega obračanja zaloga sta bistvena ukrepa v načrtovani poslovni politiki M-IB. Prav zadnji pa bo prizadel predvsem kmetijske organizacije, ki si ustvarjajo zaloge potrebnih reprodukcij materialov v času, ko jih je moč dobiti. Zato bi kazalo ta ukrep za kmetijske organizacije omiliti.

Strnimo razpravo na temo plana predvsem z ugotovitvijo o združevanju sredstev: povečanje akumulativnosti sozda kot celote nam nujno narekuje povečanje združevanja sredstev, ki ne predstavlja samo investicijskega potenciala, temveč v sedanjih razmerah na področju investicij ter gospodarskih razmerah sploh, predvsem kratkoročni potencial za nemoteno tekoče poslovanje. Iz teh razlogov ne bi smelo biti združevanje sredstev problem, na katerem se lomi čvrstost sestavljene organizacije.

Dorekli smo vsebino samoupravnega sporazuma o oblikova-

nju sredstev za interne kompenzacije. Trije viri oblikovanja sredstev, ki temeljijo na solidarnostni, dohodkovni in interesni osnovi, kažejo, da bomo poleg za zrezek in klobaso lahko interesno združevali sredstva tudi za...! Samo interes mora biti...

Dopolnitve samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju med trgovskimi organizacijami v sozdu, moramo doreči, ga modificirati, predvsem pa iz njega odstraniti premočen vonj po monopolizmu in vezani trgovini. Ekonomska razmerja med trgovino pa ne bodo prav zaživela, če ne bomo rešili temeljnega vprašanja, ki zajeda tudi v te odnose: delitev dela in specializacijo trgovine na debelo. Za marsikoga od prisotnih je bil podatek o številu organizacij, ki se v sozdu ukvarjajo s trgovino na debelo, presenetljiv. Kar 21! Res, da vsem ozdom trgovina na debelo ne predstavlja glavne dejavnosti, vendar pa kot stranska dejavnost vseeno pomeni drobitev. Prav delitev dela med trgovino na debelo v sozdu pa je bila tema, ki je dala tej seji poslovodnega sveta neko težo. Različna mnenja - od najradikalnejših, da je treba povsem na novo organizirati trgovino na debelo - do čisto praktičističnih, ki zahtevajo le kompleksnost ponudbe grosistov, solidnost in prednost pri oskrbi maloprodaje sozda. Iz vseh predloženih mnenj, predlogov, kritik pa tudi ostrih besed o uresničevanju ciljev, sprejetih ob združevanju v sestavljeno organizacijo, se pravzaprav ni izcimilo nič - razen, da se bo treba o zadevi še naprej dogovarjati. Je razprava botrovala naša ozka tozdomska miselnost ali pa morda ne dovolj strokovna priprava rešitev? Razprava namreč ni slonel na skrbni analizi, ki bi dajala garancijo za pretežni vir sredstev za življenje posamezne ozd, če bi se organizirala ali pa specializirala po eni od predloženih - boljše, navrnjenih variant. Torej oboje: po eni strani ugotovljamo, kako velik sistem smo, po drugi strani pa za osnovno poslovno informiranje na področju ponudbe in povpraševanja ne znamo ali pa tudi ne moremo uporabiti možnosti, ki nam jih ponuja računalniška obdelava podatkov. Slabosti iščemo v prvi vrsti v sistemu samem, na lastnem dvorišču pa je metla zelo nežna. Morda preostro zveni, pa vendar bo tale epigram kar pravi:

petelinu lastno je dvorišče kraj, kjer zrno išče, a kaj, ko kak petelin pameti ima za pišče.

Pa ne zamerite komentarja.

Sestanki poslovodnega sveta sozda - direktorjev vseh ozd v sestavu Mercatorja - nimajo le informativnega in posvetovalnega namena, marveč so priložnost za ureditev številnih drobnih in tekočih zadev. Foto Matjaž Marinček

V tej številki

Ob tridesetletnih rezultatih sozda Mercator str. 2

Nekaj mesecev po zagonu opekarne v Ormožu str. 2

O Delovni skupnosti SOZD z njenim vodjem str. 3

Trgovci v razpravah o delovnem času trgovin str. 3

Ob 35-letnici ljubljanske delovne organizacije SA-DJE ZELENJAVA str. 4-5

Kako izpolnjujemo izvozne plane v naših kmetijskih organizacijah str. 6

Shematični prikaz lokacij naših hladilniških, skladiščnih, klavniških in odkupnih zmogljivosti str. 6

Med Nanosovimi vestmi: Obravnava motenj v preskrbi, O računalništvu kot informacijskem sistemu, Zapis o trgovini na podeželju str. 7-8

Iz SV Slovenije vest o novem skladišču za potrebe maloobmejega prometa v Lendavi str. 9

Pričetek del na silosu v Brežicah str. 10

Ljubljanski grosist v pogojih varčevanja z gorivom str. 11

Razpis potreb naše enote Traku za prihodnji dve let str. 13

Poslovni rezultati sozd Mercator v tričetrtletju

Vesna Bleiweis

Rezultat nepričakovano dober

Kratek prikaz poslovnih rezultatov v sozdu za obdobje januar-september 1982 nas bo pripeljal do ocene, da smo dobro gospodarili, kljub neugodnim gospodarskim razmeram, ki so jih povzročili neurejeni odnosi pri določanju cen, poslabšana oskrba s surovinami in repromaterialom, pa tudi spremenjene določbe zakona o amortizaciji.

Poglejmo nekaj najpomembnejših kazalcev, ki dokazujejo navedeno oceno: (podatki so v tisoč din)

		indeks 81/82
celotni prihodek	32.550.732	133
porabljena sredstva	28.569.391	133
dohodek	3.981.341	131
čisti dohodek	2.626.571	128
akumulacija	609.745	127
sredstva za reprodukcijo	961.333	144

Z ustvarjenim celotnim prihodom smo dosegli 81% planiranega celotnega prihodka za leto 1982. Najpomembnejši vir prihodkov so prihodki od prodaje blaga na drobno in prodaje blaga na debelo - 83%. Porabljena sredstva so naraščala povsem enako, z enako stopnjo kot celotni prihodek. Tako rast je ugodna, če upoštevamo, da je zaradi spremembe zakona o amortizaciji in revalorizaciji osnovnih sredstev amortizacija povečana za 89%. Pri porabljenih sredstvih pa je potrebno omeniti izreden porast stroškov za porabljeno energijo (68%), stroškov za prehrano delavcev (50%) stroškov porabljenih surovin in materiala (45%) in stroškov za proizvodne storitve (39%). Prav tako smo z ustvarjenim dohodkom 81-odstotno uresničili načrtovani dohodek za leto 1982. Stopnja reprodukcijske sposobnosti se je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta povečala od 4,94 na 5,25, kar pomeni, da smo na vsakih 100 din poslovnih sredstev ustvarili 5,25 din sredstev za reprodukcijo.

Poleg teh vzpodbudnih ugotovitev pa se ne moremo izogniti podatkom o izgubah; z njo so poslovale 4 organizacije v višini 12.639 tisoč din. Ni zaskrbljujoč znesek izgube niti število organizacij; temveč razlog: sistemsko nerešena vprašanja cen v mesnopredelovalni industriji ter nepremišljena investicijska politika. Sistemsko nerešenost se bo še vlekla, samo notranji napor za odpravo izgub ne bodo sproti dohajali novih in novih variant na isto temo, nepremišljenosti pa lahko naredimo konec le, če bomo pogledali čez plot naše tozdrovske, lokalne in še dru-

gačne ambicioznosti in megalomanije.

Devetmesečni poslovni rezultati kažejo tudi podobo obnašanja na področju razporejanja sredstev za osebne dohodke. Povprečni mesečni neto osebni dohodek v obdobju januar-september v sozdu znaša 12.298 din in je za 27% višji kot v enakem obdobju preteklega leta. Ob tem velja omeniti podatek Zavoda za statistiko SR Slovenije, da so se življenjski stroški v istem obdobju povečali za 30%. Ob upoštevanju rasti življenjskih stroškov so realni osebni dohodki za 3 indeksne točke nižji, kar ni v skladu z resolucijo, saj naj bi realni osebni dohodki v globalu ohranili raven iz leta 1981. Pa še en primerljiv podatek: povprečni neto osebni dohodek v gospodarstvu SR Slovenije je v tem obdobju znašal 13.545 din, kar je za 10% več od povprečnega osebnega dohodka v sozdu Mercator. In če primerjamo še gibanja med primerljivim dohodkom in sredstvi za osebne dohodke po merilih dogovora o usmerjanju razporejanja dohodka in osebnih dohodkov, vas lahko razveselim z oceno teh gibanj do konca leta: sozd kot celota v globalu ne bo prekoračila dovoljene rasti sredstev za osebne dohodke. Kako pa se je na tem področju obnašala posamezna članica sozda, bo povedala komisija posebej. Ta podatek naj nas ne uspava ali pa celo vzpodbudi apetite po povečevanju ali hitrejši rasti osebnih dohodkov z namenom, da se skrijemo za skupen plašč sozda. V primeru neupravičenega divjanja na področju osebnih dohodkov bo ta plašč odločno prekratek. Saj še nismo pozabili na sklope delavskega sveta sozda ali ne?

Kje gori, kaj gori - mi pridemo pa špricamo

Tako se začne vic na račun izanske »pažarne abrambe«.

Ko pa je rdeči petelin na naši strehi, pa je vica konec. Historija, ugotavljanje krivde, škode, ugotavljanje odgovornosti za uresničevanje pravilnika, pogajanja z zavarovalnicami, pa še in še. Med vrsticami ugotovitve strokovne komisije, ki je ugotavljala vzrok požara, pa se lepo bere: nevarnost odnosa do premoženja, ki ga imamo delavci pravico in dolžnost upravljati s skrbnostjo dobrega gospodarja.

Ta, med vrsticami napisana ugotovitev ni predmet posebne obravnave niti na samoupravni, strokovni ali politični ravni v delovni organizaciji. S tem se ukvarjajo samo strokovnjaki s področja požarne varnosti in še kvečjemu kak gasilec, ki je tvegalo svoje zdravje in življenje, da je rešil kar se je rešiti dalo.

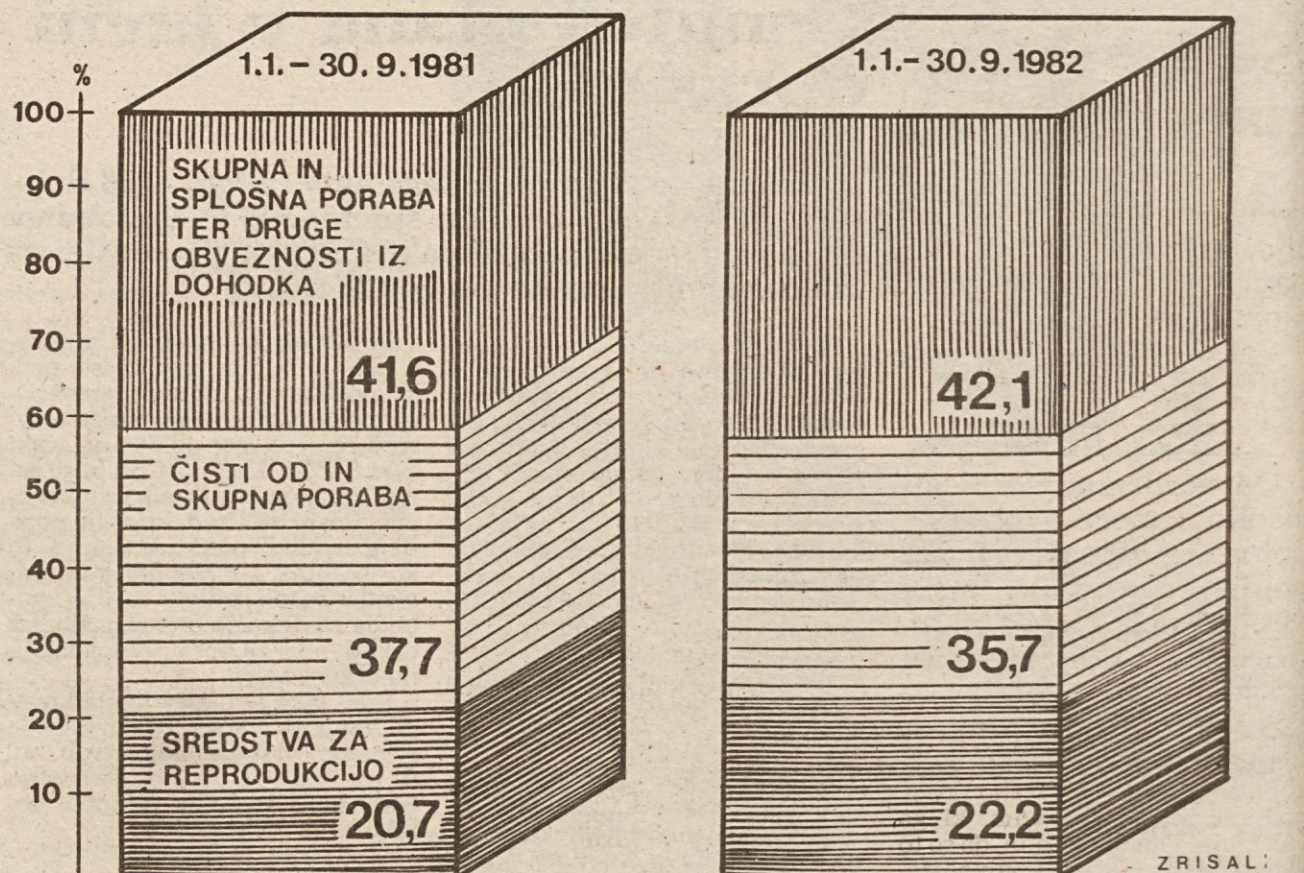
Ne uporaba plamena, kjer je to prepovedano, ne odvrti ogorek, ne pozabljen kuhar, ne morejo biti vzroki za požare. Vzroki, pravi, so v resnično malomarnem odnosu

do zaupanega premoženja, v naši nevarnosti na področju požarne varnosti. Kar vprašamo se: koliko nas je, ki smo v mesecu požarne varnosti (oktober) sploh pomislili, kje lahko pa pri nas zagori in kako bomo ravnali, če zagori. Sprijaznili smo se s tem, da smo v pravilnik o požarni varnosti zapisali vse: kaj, kdo, kdaj, Tudi gasilni aparati in druga gasilska oprema je pripravljena. Vest je mirna. Vsi lepo spančkamo, se zanašamo, da varnostniki budno pazijo. Pa le zagori. In glej ga vruga, v pepel je šel edini izvod pravilnika, ki je urejal vse. Pa tako lepo je bil napisan, celo požarni inšpektor ga je pohvalil.

Kuge, lakote, ognja varuj nas, o... ne, ne gospod birokrat. Ognja se varujmo sami, z vzgojo in skrbjo, ker bo uničil tudi moje delo, naše skupno delo.

Tale prosti spis ni nastal samo zaradi konkretnega ognja. Ta je pogašen. Nastal je zaradi pepela, ki ga zmanjka, kadar se je treba posuti z njim. Pogorišča pa so žalostna stvar.

RAZPOREDITEV BRUTO DOHODKA SOZD MERCATOR

ZRISALI: K. HVASTIJA

BRUTO DOHODEK JE RAZPOREJENI DOHODEK + AMORTIZACIJA PO PREDPISANIH MINIMALNIH STOPNJIH.

Opekarna v Ormožu za prodajno mrežo Mercatorja

Milan Lukaček - po telefonu 15. 11. 82

Z mazuta bo v opekarni treba preiti na plin

29. maja letos je delovna organizacija M-Ograd iz Ormoža odprla novo opekarno. Takrat se je začela poizkusna proizvodnja. Kakor pri vsakem uvajanju obratovanja novega industrijskega objekta, so težave pri obratovanju strojev, z odpravljanjem okvar, ki jih otežuje pomanjkanje rezervnih delov iz uvoza.

Za solidno obratovanje je potrebno na vseh delovnih mestih znanje, ki se sestoji iz šolskega in praktičnega. Slednjega je moč pridobiti le z delom. Ob vsem tem pa proizvodnjo spremljajo energetske težave zaradi mazuta, ki ga opekarna v Ormožu potrebuje 5000 ton letno.

Naprave, ki z njimi opekarna razpolaga, zagotavljajo najbolj racionalno porabo goriva na enoto proizvoda pri normalnem obratovanju. Tako so v Ogradu dosegli kljub začetnim težavam, ki vplivajo tudi na povišano porabo, nižjo porabo, kakor je sedanji povpreček na enoto proizvoda v SR Sloveniji. Občasno pomanjkanje mazuta pa povzroča vrsto težav, kar se vse odraža na izpadu dohodka. Vendarle pa so v septembru dosegli pri zidni modularni opeki proizvodnjo - po kvantiteti in kvaliteti - kakršna je predvidena z investicijskim programom. To pomeni, da obvladajo tehnologijo.

V novembru mesecu je Ograd pričel s proizvodnjo fasadne opeke. Zaradi nerednih dobav nafte je prišlo skoraj do popolnega zastaja. Proizvodnje ni mogoče odpeljati. Dnevno bi je morali odprijeti 12 kamionov oziroma 250 ton izdelkov. Upajo, da se bodo razmere pri oskrbi z nafto v naslednjih dneh izboljšale, ko bo manjša poraba goriv na poljih.

V prihodnosti imamo v načrtu, da bomo zamenjali mazut s plinom. V akciji je občina, saj je interes tudi zaradi tovarne sladkorja, tako da bi spremembo realizirali v začetku leta 1984.

Težave so s prodajo izdelkov. Povzročila jih dveletna odsotnost Ograda na tržišču, gospodarska recesija doma in v svetu, v zadnjem času pa še omenjene težave s transportom. Izdelke prodajajo v kraje, ki so oddaljeni po 500 in več kilometrov, v kraje po Dalmaciji in Črni Gori.

Letos se je Ograd začel uspešno vključevati v maloprodajno mrežo

sozda Mercator. Pričakujejo, da bo v prihodnje to še bolj intenziv-

no. V naslednjih mesecih bodo s povečano proizvodnjo fasadne opeke postali pomemben proizvajalec te opeke, ki je v Sloveniji več let primanjkovalo.

Kljub več težavam, tako ob zagonu tovarne kakor zaradi nastale energetske stiske, Ogradov devetmesečni poslovni rezultat ni bil negativen.

Zapisal J. N.

Gorilci - potrošniki mazuta. Foto: Matjaž Marinček.

Posnetek nove zgradbe Mercator-Sadja zelenjave na Poljanski, narejen v začetku 60-tih (foto arhiv).

Pogovor s Francem Selanom

Tudi med nami je ob jubileju delovne organizacije nekaj delavcev, ki združujejo delo že več ko trideset let. Priznati je treba, da so to spoštljiva leta, posebej še, če upoštevamo, s kakšnimi težavami so se delavci tekom teh let srečevali. Eden med njimi je tudi Franc Selan, sekretar delovne organizacije Mercator-Sadje zelenjave.

Pogovor z njim je bil izredno zanimiv. Poleg teh nekaj skromnih vrstic, s katerimi obeležujeva jubilej delovne organizacije, mi je povedal še vrsto zanimivosti iz svojega dosedanjega dela in življenja v delovni organizaciji.

Nad 32 let že združujete delo v naši delovni organizaciji, ki letos praznuje 35 letnico svojega obstoja. Kakšna misel se vam utrne ob tem uvodnem spoznanju?

Franc Selan: Da, to je res dolga življenjska doba. Dolga za organizacijo, kaj šele za posameznika. Pri meni to pomeni polovico vseh življenjskih let. Kar ne morem se sprijazniti z mislijo, da so tako hitro minile. Mnogo je prijetnih spominov, vse od časa, ko sem postal član kolektiva delovne organizacije Mercator-Sadje zelenjave. Po tolikih letih sem se kar vrasel v ta kolektiv, z mislijo, da kje drugje ne bi več mogel in vedel kaj početi.

Kakšna dela ste do sedaj opravljali?

Franc Selan: Leta 1950 sem pričel kot pomočnik šefa računovodstva. Nekaj časa sem bil tudi računovodja, nato pa sekretar delovne organizacije vse do danes.

Znano je, da ste stalno tudi aktivni na družbenopolitičnem področju in v organih samoupravljanja?

Franc Selan: Že spomladi 1952 sem bil prvič izvoljen za člana delavskega sveta. Več let sem bil sekretar osnovne organizacije ZK,

namigujejo na vse mogoče težave, s katerimi se srečujemo. Pojasnim mu, da se v kolektivu dobro počutim, ker so tovariški odnosi, razvito samoupravljanje, zaradi specifičnosti poslovanja pa je delo razgibano.

Se katerih dogodkov v preteklosti še prav posebno radi spominjate?

Franc Selan: Takih dogodkov je veliko. Predvsem sem zadovoljen z doseženimi delovnimi uspehi in ponosen na uspešen razvoj delovne organizacije.

Rad se spominjam prvih sindikalnih izletov, ko smo v vozove, s katerimi smo še dopoldne prevzali sadje in zelenjavo, vpregli konje, naložili na vozove sadne zabojnike, nanje sedli, in cela kolona je krenila v bližnjo okolico na izlet. Nič zato, če se je kolona kmalu pretrgala, ker so mladi konjiči, željni poskočnosti in igrivosti, pohiteli v naravo, starejši »kolegi« pa so spoštljivo in ponosno stopali za njimi. Kar niso mogli razumeti, da jih tudi popoldne ali v nedeljo ne pustimo v hlevu. Na zbornem mestu smo se nato ponovno dobili, se posedli in ob skromni malici, kramljanju, pesmi in tudi takšni poskočni preživeti čudovit dan.

Nikoli ne bom pozabil tudi tiste naše zagnanosti, ko smo sredi zime na železniški postaji reševali zaboje s sadjem in zelenjavo iz snegom zametanih vagonov. Prijetne so bile udarniške akcije, najsi smo samo čistili in pripravljali zelenjavo, trli orehe, ali pa trenutkov, ko smo v računovodstvu pozno v noč pripravljali bilanco. Ne, teh dogodkov ne bom nikoli pozabil.

Prijetni so spomini na prireditve, ki smo jih organizirali ob raznih delovnih praznikih, jubilejih in obletnicah delovne organizacije in delavskega samoupravljanja. Odlikovanja, diplome, priznanja, pohvale in praktična darila, ki sem jih ob tej priložnosti prejel, še danes skrbno hranim in so mi drag spomin.

Pa še ta ilustracija naše enotnosti in tovarištva! Ko nam je zmanjkalo denarja za dograditev embalažnega skladišča, smo se vsi člani delovnega kolektiva soglasno odločili, da del osebnega dohodka namenimo za dograditev in dokončanje te investicije.

Franc Selan: Moram reči, da zaradi invalidnosti že kar težko čakam na upokojitev. Vendar pa mi bo zaradi vseh teh lepih, pa tudi težkih trenutkov, ki smo jih skupaj prebili, kar težko zapustiti delovni kolektiv.

No, ne bojim se, da mi bo v pokojju dolgčas. Že vseskozi imam nekaj zadolžitev izven delovne organizacije. S to aktivnostjo namepravam nadaljevati. Tu mislim predvsem na društvo mišično obolelih, katerega sekretar sem že vrsto let. Plaketa, ki sem jo prejel ob deseti obletnici delovanja tega društva, mi je drag spomin. Ko bom v pokoju in če mi bo zdravje dopuščalo, se bom lahko mnogo bolj posvetil delu društva. Z večjo skrbnostjo in prizadevnostjo se bom lahko posvetil in pomagal mišično obolelim, zlasti otrokom in mladim, ki so za vse svoje življenje priklenjeni invalidski voziček.

Še vedno pa bom rad prihajal med svoje sodelavce v delovni organizaciji Mercator Sadje zelenjave, saj se več kot tri desetletja dela ne da kar tako pozabiti.

Franc Selan

pa predsednik osnovne organizacije sindikata, predsednik delavskega sveta, predsednik poslovnega oziroma izvršilnega odbora in še drugo. Kar preveč je funkcij, ki bi jih še lahko naštel, kot ilustracijo, kaj vse sem poleg svojega rednega dela počel tekom vseh teh let.

Znano je, da je prav v sadno zelenjavni stroki zaradi specifičnosti prometa in hitro pokvarljivega blaga mnogo težav in problemov?

Franc Selan: Hitro pokvarljivo blago, velika odvisnost prometa blaga od najrazličnejših dejavnikov, vremenskih razmer, letine, režima uvoza in podobno, botruje že tako imenovanim klasičnim gospodarskim težavam, s katerimi se srečujejo tudi drugi.

Večkrat me kdo vpraša »Kaj vendar me je ta tri desetletja držalo v Sadju zelenjavi?« in pri tem

Mladinska organizacija oživljena

Ob zamenjavi generacij v katerikoli izmed organiziranih dejavnosti pride do rahlega upada aktivnosti, kasneje pa novi mladi kadri nadobudno nadaljujejo začeto delo. Tudi v delu mladinske organizacije Mercator-Sadje zelenjave aktivnost ni bila najboljša. Posebej še, ker je nekaj članov predsedstva zapustilo delovno organizacijo. Poživitvev je bila potrebna. To je bila ena izmed ugotovitev programske volilne konference osnovne organizacije ZSMS.

Mladi so si za naslednje obdobje zadali vrsto nalog, med njimi tudi take, ki so vezane na trenutno problematiko dela in življenja v delovni organizaciji. Soglasno so se odločili, da mora mladinska orga-

nalog. Še več - kljub temu, da so kot prvo večjo akcijo želeli organizirati izlet s piknikom, pa so na prvem sestanku sklenili, da ta izlet predstavijo na pozneje. Na dan planiranega izleta pa so se odločili in organizirali mladinsko delovno akcijo in pomagali pri delu v blagovnem skladišču. Poleg tega, da so dokaj uspešno delali, so poslali udeležencem mladinskega kongresa, ki je ta čas potekal v Novem mestu, pozdravni telegram z željo za uspešna delo.

Predsedstvo osnovne organizacije se je odločilo, da sodeluje tudi pri mladinskem kvizu v organizaciji občinske konference ZSMS. Določen je tudi športni referent (Stane Gregorčič), katerega naloga je vzpostaviti tovrstno aktivnost v različnih oblikah. Kakšne bodo, pa bo pokazala anketa med zaposlenimi, ki so jo ravno tako pripravili mladinci.

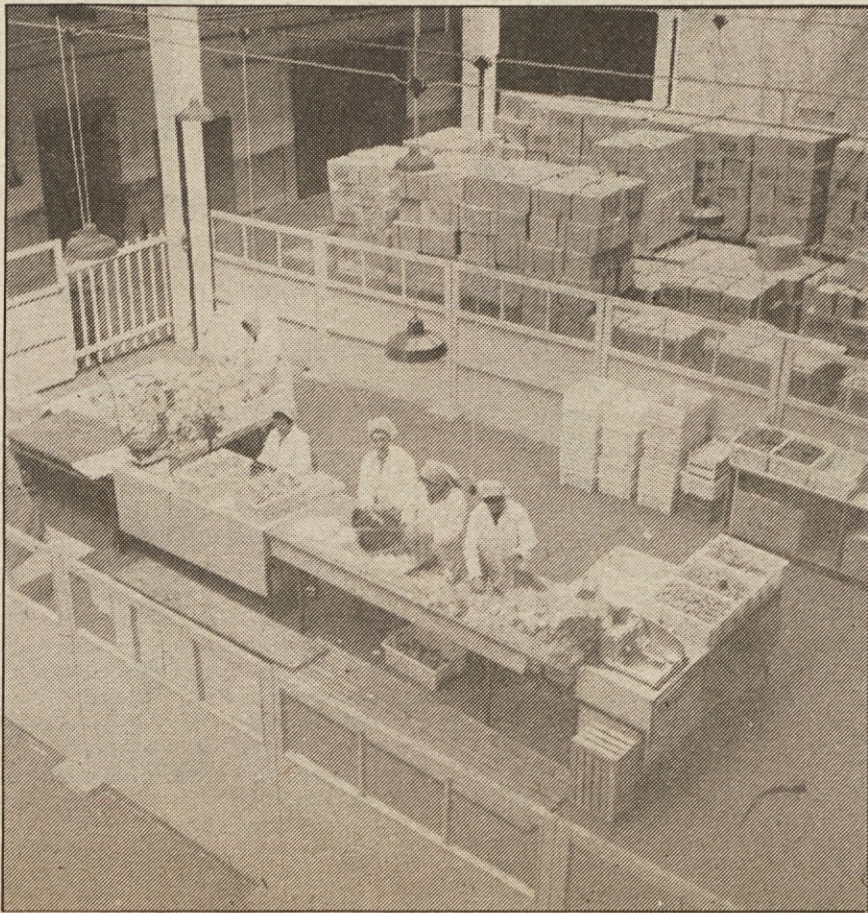
Dodajmo še to, da mladinci pravijo, da kljub vzpodbudnemu začetku morajo šele z naslednjimi akcijami dokazati svojo pripadnost in voljo do dela. Nenazadnje pa bodo svoje vrste tudi povečali, saj za konec leta pripravljajo posebno svečanost za sprejem novih članov v organizacijo.

Mercator v Ljubljani

nizacija sodelovati pri vseh stabilizacijskih prizadevanjih, dokazovati to z organiziranjem prostovoljnih delovnih akcij, s primernim delom in pozitivnim odnosom do dela vseh članov mladinske organizacije. V programu niso pozabili tudi nekaterih privlačnih akcij za mlade, kot so smučarski izleti, izlet, športne akcije in podobno.

Izvoljeno je bilo tudi novo predsedstvo OO ZSMS. Predsednik je Dušan Lončar, sekretar Ljubo Risteovski, blagajničanka Gordana Grojzdek, člani pa Živka Ribič, Franc Török, Marinka Zajec in Andrej Dolžan.

V času poročanja lahko že ugotovimo, da mladi zadanih nalog niso sprejeli samo formalno, temveč so se z vso resnostjo lotili delovnih

Tako smo pakirali v začetku - vse ročno (foto arhiv)

Jubilanti

Navada je, da vsako leto organi samoupravljanja podelijo priznanja in primerna darila vsem tistim, ki jim to leto pomeni jubilejno pri delu v delovni organizaciji Mercator-Sadje zelenjave. Letošnja podelitev tako sovpadajo s slavnostno sejo delavskega sveta ob 35-letnici delovne organizacije. Jubilej proslavljajo naslednji delavci:

10 let: Peter Anzele, Marija Bilandžić, Zlata Bošnjak, Mihaela Golob, Herberta Ivančič, Stane Kamin, Silva Kovačič, Viki Krek, Tatjana Predalič, Marija Strunčnik, Irena Svoljšak, Dragica Škrebliin, Angelca Štembal in Franc Župec.

20 let: Miha Berdajs, Marica Berlic, Franc Dolinšek, Tatjana Janc, Martina Kalin, Ivan Marter, Ana Pekolj, Ana Piškur, Ana Sever, Majda Smrtnik, Dragica Šoštarko, Marinka Šumljak, Alojz Tomplak, Brancko Zadavec in Marija Žlogar.

Posebna zanimivost je jubilej dveh delavcev, ki združujeta delo že 30 let. Jubilatoma, ki so člani kolektiva več kot 30 let (Fani Rigler, Luka Oraže in Franc Selan), sta se tako letos pridružila še Dora Mulej in Milan Filipčič.

Jubilantom bo izrekel priznanje delavski svet na slavnostnem zasedanju, mi pa jim za ta jubilej iskreno čestitamo!

Gradivo za strani 4 in 5 je pripravil član uredniškega odbora Mirko Vaupotič, delavec M-Sadja zelenjave

Prvi sindikalni izlet

Ob prebiranju gradiva, ki omenjajo dogodke iz preteklosti, je zanimiv tudi zapis o prvem sindikalnem izletu v podjetju Sadje zelenjave. Datum ni evidentiran, vendar pa poročilo pravi, da so delavci sedli na lojtrni voz in že je furgan pognal na pot proti Iškemu Vindgarju. Poročilo sicer tega ne navaja posebej, vendar je moralo biti zelo veselo, pa tudi brez bencina je šlo!

Sozd Mercator v izvozni ekspanziji

Jože Rozman

Kmetijstvo bi lahko več izvažalo

Zahteva za povečanje izvoza ni obšla slovenskih kmetijskih organizacij. O tem, da kmetijstvo potrebuje devize za uvoz reprodukcijskih materialov, goriva in rezervnih delov za stroje, ne kaže posebej govoriti. Sedanje razmere, ko smo se odločili, da damo kmetijstvu vso podporo in mu naložbena vrata ne priškrnemo toliko kot drugim panogam, zahtevajo toliko bolj nemoteno oskrbo kmetijstva z vsem potrebnim, sicer bomo ostali le pri papirnatih načrtih. Na podlagi analize blagovnih skladov smo v republiki ugotovili, da v drugem polletju letošnjega leta lahko povečamo kmetijski izvoz za 14 odstotkov, do konca septembra pa smo ga le za 0,05 odstotka. Bodo načrti res ostali samo na papirju? O tem in o izvozu kmetijskih pridelkov v sozdu smo se pogovarjali z Jožetom Stritarjem, pomočnikom generalnega direktorja za zunanjo trgovino, in z Mitjem Ponikvarjem, svetovalcem generalnega direktorja za agroživilsko področje v sozdu Mercator.

Kolikšen je letošnji izvoz kmetijskih pridelkov v primerjavi z lanskim in kakšni so obeti za prihodnje leto?

»Podatki o letošnji menjavi na mednarodnem trgu so spodbudni, saj kažejo, da je sozd Mercator v izraziti izvozni ekspanziji. Že sam načrt letošnjega izvoza je bil v primerjavi z lanskim povečan fizično za 33 odstotkov. To pomeni, da moramo letos izvoziti za 812 milijonov deviznih dinarjev. Ker pa smo že v prvih devetih mesecih izvozili za 760 milijonov dinarjev, lahko z gotovostjo trdimo, da smo doslej načrt že preseglji. V prvih devetih mesecih smo ga za 23 odstotkov. Gornje številke so računane po starem tečaju, po devalvaciji vsota, ki smo jo zapisali pod letošnje izvozne načrte, presega milijardo dinarjev. Povejmo še to, da večino pridelkov in izdelkov

izvažamo na konvertibilno tržišče.«

Spomladi, na skupnem sestanku kmetijcev in izvoznikov sozda je bilo slišati, da bi nekateri izvažali več, če bi le imeli dovolj blaga. Ga bo prihodnje leto dovolj?

»Pri načrtovanju izvoza za prihodnje leto moramo biti previdnejši. Zaradi velikih letošnjih obveznosti, ki jih izpolnjujemo s skrajnimi napori, ne predvidevamo takšnega skoka v izvozu, kot smo ga lani, vendar pa večjega (indeks 115), kot v sedmi enoti SI-SEOT (indeks 112,7. Ocenjujemo, da so to realne možnosti povečanja izvoza, upoštevajoč letošnje visoko osnovo. Sozd Mercator se uvršča med največje slovenske agroživilske izvoznike, ker pa s svojimi petimi kmetijskimi organizacijami ustvari le 3,5 odstotka celotne slovenske kmetijske pri-

delave, je nujno, da izvozno blago ali surovine zanj dobivamo iz drugih republik. To pa hkrati pomeni, da kmetijstvo v sozdu in slovensko kmetijstvo nasploh ne pridela dovolj, saj imamo takorekoč prazne blagovne sklade ali pa vsaj take, ki ne omogočajo bistveno večjega izvoza. Zato je dolgoročno načrtovati izvoz nič kaj hvaležna naloga, njegovo povečevanje pa je predvsem odvisno od tega, ali bomo v našem kmetijstvu uredili nekaj stvari, ki bi jih že zdavnaj morali.«

Katere so te?

»Dolga leta nazaj smo v kmetijstvu premalo vlagali, niti ga nismo izvozno usmerjali. Sedanje težave, brezglavo zadolževanje, uvozna odvisnost itn. so nas pripeljali do tega, da moramo sedaj na silo izvažati tudi kmetijske pridelke, ki jih še doma ni dovolj. Nenačrtost in

negospodarnost se nam seveda maščujeta, saj smo prekasno spoznali, da je kmetijstvo tista dejavnost, ki lahko daje največji neto devizni učinek, seveda ob smotrni rabi surovin. Te imamo doma, kmetijstvo pa je lahko tudi najmanj uvozno odvisno. Če bi leta nazaj v kmetijstvo primerno vlagali, gotovo ne bi imeli teh težav. Premalo ali skoraj nič nismo gradili predelovalne obrate za izvozne potrebe (na primer izvozne klavnice, sortirnice za sadje), čeprav je povpraševanje na svetovnem trgu kljub recesiji veliko večje, kot so naše predelovalne in predelovalne zmogljivosti.«

Kakšne so možnosti za večjo kmetijsko pridelavo v sozdu, ki bi jo lahko izvozili?

»V zadnjih letih smo obnovili in nasadili nekaj nasadov z novimi sortami jabolk (idared, jonagold, gloster), lahko bi izvozili tudi več vina, vendar bo treba izpopolniti tehnologijo, tudi več živine bi lahko prodali na tuje, če bi je imeli dovolj. Zakaj je nimamo, to vprašanje si zastavljajo živinorejci pov-

sod po Sloveniji, odgovor pa tako ali tako poznamo: nesorazmerje cen, preslabo izkoriščanje travnikov in pašnikov, konec koncev tudi njiv za živinsko krmo, prepočasno uvajanje sodobne tehnologije itn.«

Izvoznike in uvoznike povsod sprašujejo, kako pokrivajo uvoz z izvozom. Čeprav to verjetno ni najbolj merodajno za uspešnost gospodarjenja, ponavljamo to vprašanje.

»Naš izvoz daleč presega uvozne potrebe našega kmetijstva. S prisluzenimi devizami kupujemo tudi blago široke potrošnje, kot so kava, limone itn.«

Po podatkih sedme enote SI-SEOT je sozd Mercator med tistimi organizacijami, ki ne izpolnjuje v drugem polletju sprejete ga načrta povečanega izvoza.

»Možnost povečanja izvoza je slonela na oceni domačih blagovnih skladov, mi pa večino izvoznega blaga dobimo iz drugih republik. Nič drugega ne moremo reči, kot ponoviti, da je sozd Mercator letos fizično povečal svoj izvoz.«

Nosilec izvoznih poslov v sozdu Mercator je delovna organizacija M-Mednarodna trgovina. Neživila izvažata tozda Contal in Steklo, kmetijske pridelke in živilske izdelke pa tozda Slovenije sadje - zunanja trgovina, in Slovenija sadje - maloobmejni promet (maloobmejna menjava z Italijo), maloobmejno menjavo z Madžarsko pa vodi lendavski Mercator-Univerzal. Večino celotnega izvoza sozda (95 odstotkov) odpade na izvoz kmetijskih pridelkov in agroživilskih izdelkov, med katerimi imajo največji delež sadni koncentraciji (izdelujejo jih v tozdu Slovenija sadje - predelava sadja, hmelj (KK Sevnica), sadje (KK Sevnica in Agrokombinat Krško), jagodičevje in vino (Agrokombinat Krško), gozdni plodovi, nekaj gre v izvoz tudi živine, lesa, eteričnih olj (KZ Logatec, KZ Soraziri in KZ Cerknica) in živilskih izdelkov (M-Emba). Vse našete organizacije so v sestavi sozda Mercator

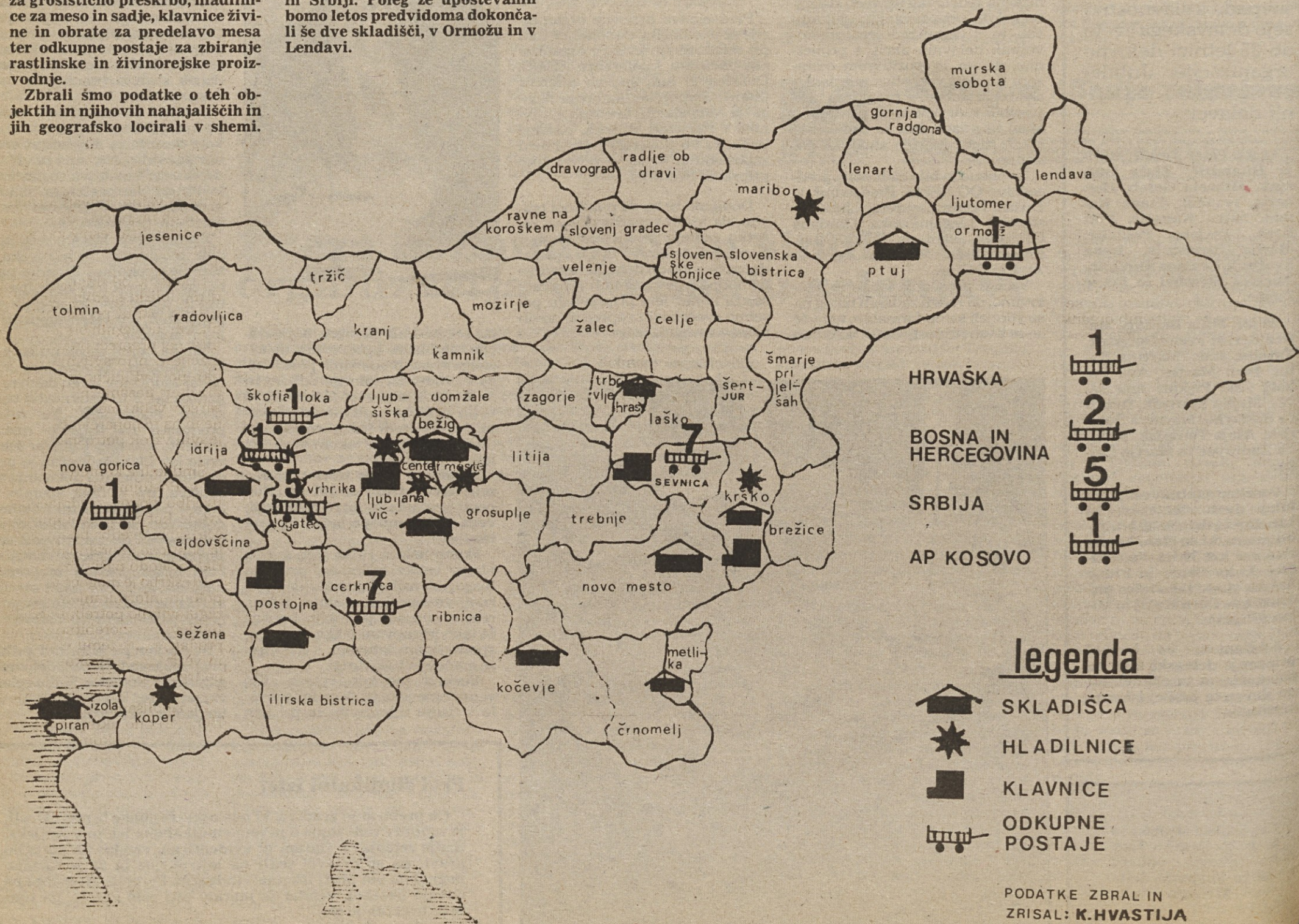
Skladišča, hladilnice, klavnice in odkupne postaje

Vzporedno z modernizacijo in razširjanjem trgovske mreže, s katero Mercator pokriva dve tretjini slovenskih občin in nekaj tudi v drugih republikah, je bilo potrebno razvijati tudi druge vzporedne dejavnosti: skladišča za grosistično preskrbo, hladilnice za meso in sadje, klavnice živine in obrate za predelavo mesa ter odkupne postaje za zbiranje rastlinske in živinorejske proizvodnje.

Zbrali smo podatke o teh objektih in njihovih nahajališčih in jih geografsko locirali v shemi.

Že bežen pogled odkrije, da so naša skladišča in hladilnice predvsem v večjih krajih oziroma tam, kjer so to narekovala dosedanje potrebe in možnosti; razmeroma dobro razvita je odkupna mreža, predvsem v Sloveniji in Srbiji. Poleg že upoštevanih bomo letos predvidoma dokončali še dve skladišči, v Ormožu in v Lendavi.

Majhna finančna sredstva, ki so na razpolago za skupne naložbe, nam v prihodnje ne bodo dopuščala gradnje podobnih večjih objektov.

Delavci M-Nanosa – krvodajalci

Pred kratkim je bila v Postojni priložnostna slovesnost, na kateri so bila podeljena priznanja najzaslužnejšim krvodajalcem v občini Postojna. Prav je, da tako poudarimo, da je krvodajalstvo eno najplemenitejših človeških dejanj.

Med občani, ki so več kot petindvajsetkrat darovali kri v humane namene sta bila tudi delavca MERCATOR – NANOSA, Jernej BOMBAČ in Ivo ŠAVOR.

Čestitamo jima in želimo, da bi v bodoče člani nešega kolektiva v še večji meri sodelovali v teh akcijah rdečega križa in s tem izpričali svoj odnos do človeških življenj. – Na posnetkih člani kolektiva MERCATOR – NANOS ob prejemanju priznanj. Foto Tomaž Vrhovec

Oskrba na podeželju

Tomaž Vrhovec

Iga vas in njena prodajalna

Iga Vas! Ob tem imenu kraja v občini Cerknica bi se večina med nami zamislila – kje je to? Vendar prebivalci na Notranjskem in na Čabranskem dobro vedo za trgovino z gradbenim materialom in samopostrežno, ki spada v tozdr TRGOVINA Rakek, ki ji po domače rečejo kar Pri Ivani. O trgovini, trgovcih in ponudbi so z nami kramljali:

KATARINA RAVŠELJ potrošnica iz Iga vasi

Z oskrbo v Iga vasi sem zelo zadovoljna. Vsi delavci v trgovini si zelo prizadevajo ustreči željam in potrebam nas kupcev.

Vesela sem, da sem tudi sama več kot deset let priložnostno pomagala pri delu trgovine.

IVAN RAVŠELJ potrošnik iz Starega trga

Zidam hišo. Glede na probleme pri oskrbi tržišča z gradbenim materialom sem s trgovino v Iga vasi zelo zadovoljen.

SONJA LIPOVEC – prodajalka

Menim, da je za naše delo zelo pomembno to, da so odnosi v našem majhnem kolektivu zelo dobri, res tovariški. Vem, da prazna

knjiga potrošnikov ni edino merilo za naše delo, vendar s potrošniki lepo sodelujemo.

VILJEM KRISTANČIČ – avto-prevoznik iz Nove Gorice

Z DO »NANOS« dobro sodelujem že vrsto let. Predvsem pa sem zadovoljen s poslovnim in tovariškim odnosom kolektiva iz trgovine Iga vas.

SLAVKO TURK – prodajalec gradbenega materiala

Z delom, ki je mnogokrat težko in naporno, sem zadovoljen. Za moje in skupno delo bi nam bil zelo potreben viličar, ki bi nam olajšal delo in omogočil še uspešnejše poslovanje.

S poslovojem Andrejem Kordišem in nabavnim referentom Ivanko Palčič smo se v razgovoru dotaknili še mnogih vprašanj življenja in dela trgovine, povezanosti z vasjo in ljudmi. Zadovoljna sta, pa vendar tudi dovolj samokritična. Pravita, da bi z izboljšanjem pogojev dela in realnejšim nagrajevanjem po delu rezultati poslovanja trgovine bili še boljši.

Menimo, da so zadovoljstvo potrošnikov in odnosi med delavci dovolj trden dokaz za potrditev rekla »v slogi je moč«.

Pravnik svetuje

Republiška skupščina je dne 28. 9. 1982 sprejela novi zakon o stanovanjskih razmerjih, ki je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 35/82.

Novi zakon prinaša nekaj novosti, ki so se pokazale potrebne tekom uporabe zakona, in zaradi uskladitve z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu.

Novosti so predvsem pri varstvu pravic delavcev, ki pričakujejo stanovanja. Dosedanji način dodeljevanja stanovanj je posvečal premalo pozornosti varstvu pravic delavcev, ki nimajo še rešenih stanovanjskih problemov.

Novi zakon pa izrečno zahteva, da se prednostni vrstni red upravičencev sprejme po predvidenem postopku in da se javno objavi. Proti prednostnemu vrstnemu redu se lahko vloži v 15 dneh od objave ugovor na pristojni organ stanodajalca. Tudi glede sodnega varstva je predviden predlog, ki ga mora upravičenec vložiti v roku 15 dni od dneva vročitve določbe, s katero je zavrnjen ugovor delavce. Sodno varstvo se uveljavlja pri sodišču združenega dela.

Bistvena sprememba je pri 67. členu zakona, ki govori o odpovedi stanovanjskega razmerja zaradi prenehanja delovnega razmerja.

Dosedanja dikcija zakona je predvidevala kot razlog za odpoved stanovanjske pogodbe v primeru odpovedi delovnega razmerja naslednje razloge:

- če je delavcu prenehalo delovno razmerje po lastni izjavi
- zaradi obsodbe za kaznivo dejanje
- zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti

Ker se v praksi dogaja, da pride večkrat do prenehanja delovnega razmerja na podlagi sporazuma med delavcem in OZD, je zakon spremenil formulacijo in določil, da se lahko odpoved delovno razmerje:

- po lastni izjavi
- po krivdi delavca.

S to spremembo je dejansko mogoče ob določenih pogojih odpovedati stanovanjsko razmerje le iz krivdnih razlogov, ne pa v primeru, ko pride do sporazumnega prenehanja delovnega razmerja, saj gre za čisto drug način prenehanja delovnega razmerja, kot po izjavi delavca.

Tudi pri roku za vložitev odpovedi stanovanjskega razmerja je določena sprememba. Rok treh mesecev, ki je veljal po dosedanjem zakonu, ostane sicer v veljavi tudi po novem zakonu, toda ob nekoliko spremenjeni formulaciji. Sedaj je mogoče vložiti odpoved v 3 mesecih po pravomočnosti odločbe o prenehanju delovnega razmerja, medtem ko je stari zakon predvideval rok treh mesecev po prenehanju lastnosti delavca v združenem delu.

V bistvu gre za sprejem sodne prakse, ki je že doslej dopuščala odpoved stanovanjske pogodbe v treh mesecih po pravomočnosti odločbe o prenehanju delovnega razmerja, ne pa v treh mesecih od dokončnosti odločbe, kot izhaja iz drugega odstavka 67. člena dosedanega zakona.

Sergej Paternost, DSSS

Športnik Dušan Arko

Dušan Arko je v kolektivu Mercator-Nanosa nedvomno eden najbolj aktivnih in zavzetih športnikov, tako tekmovalac in rekreativec kakor organizator športnega življenja.

Po videzu sodeč mu še tako kritičen opazovalec ne bi prisodil petdeset let. S športom se je pričel ukvarjati s štirimi leti, ko so ga zamikale snežne poljane. Od takrat njegova ljubezen do smučanja in kasneje še druge, nogomet, kegljanje, orodna telovadba.

Pred vojno je kot mlad fant pričel telovaditi pri Sokolu, po vojni pa se je kot tekmovalac vključil v vrste TVD Partizan na Rakeku, kjer je doma.

Tudi kegljal je aktiven, v vrstah KK »Brest« Cerknica, skupaj z znanim, že pokojnim kegljačem Gromom.

Dušana Arka poznamo v kolektivu Mercatorja tudi po tem, da je

nepogrešljiv udeleženec mercatoriad. Na zimskih je zanj skorajda rezervirana zlata medalja v veleslalomu (v kategoriji nad 50 let), na letnih pa je član Nanosove nogometne ekipe.

Dušan, ki opravlja dela in naloge vodje osnovnih sredstev v delovni skupnosti NANOS, upravičeno sodi, da je rekreacija delavcev v kolektivu preslabo organizirana in da je temu potrebno v bodoče posvečati več skrbi, predvsem v okviru organizacije ZS in ZSMS. Pa tudi v ustanovitvi športnega društva »NANOS« vidi dobro rešitev.

Želimo mu, da bi tudi v bodoče tako zavzeto deloval na športnem področju, v moštvih veteranov Notranjci – Slovan, NK Rakek in predvsem v kolektivu, kjer je s svojim znanjem in zavzetostjo za telesno kulturo nepogrešljiv sodelavec.

Tomaž Vrhovec

Nanosove vesti

Nanosove vesti, priloga časopisa Mercator, glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator – Ureja uredniški odbor – Odgovorni urednik priloge Sergej Paternost (telefon: (067) 21-441) – Tisk ČGP Delo – Naklada 12.000 izvodov

Mercator v SV Sloveniji

Ob novi pridobitvi v Lendavi

Stanislav Graj - M - Univerzal

Priprava blaga za izvoz

Mercator-Univerzal v Lendavi zgradil novo skladišče za blagovne rezerve in za pripravo blaga za maloobmejni promet.

Kljub težkim gospodarskim razmeram in zaostrenim pogojem dela smo bili prisiljeni v Lendavi zgraditi skladišče za blagovne rezerve in pripravo blaga za maloobmejni promet s površino 1655 m².

Če se ozremo v preteklost, moramo priznati, da smo delali v nemogočih pogojih, dejansko brez skladišča, kajti blago, kot je slatina, pivo ipd. smo imeli na šestih različnih mestih, večinoma že v napol porušeni zgradbah. Če pogledamo na realizacijo trgovskega blaga, ki se predvideva v letu 1982 v višini 750 milijonov din, smo to skladišče nujno potrebovali.

Celotna investicija nas je veljala 40 milijonov din in smo jo pokrili z lastnimi sredstvi, združenimi sredstvi in sredstvi izvajalca.

Skladišče je modernizirano, saj bo večina blaga vskladiščena po paletnem sistemu. To je velika pridobitev za naš kolektiv. Služilo nam bo tudi pri pripravi blaga za izvoz v medobmejnem sodelovanju s sosednjo republiko Madžarsko. Letno izmenjavo blaga z Madžarsko predvidevamo v višini 500.000,00 dolarjev v eno smer.

Notranja organizacija skladišča je nova in smo jo rešili z obstoječim kadrom, brez dodatnega zaposlovanja.

Otvoritev novega skladišča bo v četrtek, 25. 11. 1982, v počastitev dneva republike, na dan, ko zaključujemo redakcijo. Posnetke z otvoritve bomo zato pribčili v decembrski izdaji.

Poslovni uspehi v devetih mesecih letos

Kristina Antolič - MIP Ptuj

Obseg prometa v prodaji pada, zaloge naraščajo

Ustvarjena realizacija v delovni organizaciji Mercator-Izbira Panonija Ptuj v obdobju januar-september 1982 znaša 4,2 milijarde din, kar predstavlja 26% več kot v enakem obdobju preteklega leta. Tako je načrtovana realizacija presežena za okoli 11 odstotkov, pri čemer je upoštevana le 15% rast cen.

V strukturi skupne realizacije povečuje svoj delež TOZD Zaščita, ki z uvedbo nove proizvodnje za izvoz povečuje obseg proizvodne dejavnosti. V prihodnje je pričakovati znatno povečan delež, saj je v oktobru mesecu stekla poskusna proizvodnja, ki je povsem namenjena izvozu.

V maloprodajni mreži se čuti padec količinske prodaje, cene na drobno so višje za 28,9% napram enakemu obdobju preteklega leta. V zadnjih dveh letih upada obseg prometa prodaje zaradi znižane kupne moči prebivalcev, slabše založenosti tržišča in neugodne kreditne politike. Ob zamrznjenih maržah bomo dosegli večji dohodek z boljšim odnosom do kupca, z vpludno postrežbo, s čimer bomo obdržali sedanje kupce ter si pridobili nove.

Podatki o doseženi realizaciji v trgovini na drobno po posameznih strokah nam kažejo, da je bil višji promet od rasti cen v samopostrežnih in klasičnih prodajalnah s prehrabnim blagom, medtem ko je v tehničnih prodajalnah zaradi pomanjkanja tovrstnega blaga znatno nižji.

Zaloge so naraščale hitreje od realizacije, in sicer za 32% več kot v enakem obdobju lanskega leta. Če te primerjamo po strokah, v vseh skupinah prodajalnih, razen samopostrežnih kjer je ostal indeks na isti ravni kot v lanskem letu.

V maloprodaji so se zaloge obrnile v povprečju 5,9 krat, to je manj kot v enakem obdobju preteklega leta. Tako ni bil uresničen plan koeficienta obračanja zalog, kateri znaša 7,3%.

Tržne razmere nam povzročajo številne težave, saj nam primanjkuje veliko vrst blaga, na podlagi česar se slabša kupna moč potrošnikov ter povzroča premike v strukturi potrošnje. Povsem razumljivo je, da se povečuje delež prodaje prehrabnih proizvodov, ter zmanjšuje delež prodaje ostalih vrst blaga.

Materialni stroški predstavljajo pretežno izdatke za nabavno vrednost prodanega blaga, ostali del pa so materialni stroški z amortizacijo ter ostali izredni izdatki. Še vedno je v ospredju amortizacija,

ki predstavlja visok indeks. Vzrok za tako visoko povečanje je v novih zakonskih predpisih, ki so v veljavi v letošnjem letu. Večji del stroškov je omejen s predpisi ali sporazumi.

V TOZD Veleprodaja je vzrok za upadanje količinske prodaje pomanjkanje artiklov bele tehnike, galanterijskega in drugega blaga, ki se v sedanem zaostrenem gospodarskem položaju še stopnjuje. V primerjavi z ostalimi Mercatorjevimi grosisti smo dosegli nekoliko nižjo stopnjo rasti realizacije, vendar pa smo po prometu na zaposlenega obdržali prvo mesto v osmih mesecih.

Od skupne realizacije, ki je bila dosežena v TOZD Veleprodaja, je polovica prodanega blaga v okviru SOZD, ostalo internim kupcem.

Materialni stroški v TOZD Veleprodaja so relativno malo narasli, vendar pa so nekatere postavke kljub temu nadpovprečno visoke. Bistveni vpliv na nizek indeks materialnih stroškov so imeli lanske letni stroški za investicijsko in redno vzdrževanje osnovnih sredstev v preteklem letu. Stroški, ki so omejeni s predpisi, so naraščali počasneje, kot predpisi dovoljujejo. Za obresti, ki predstavljajo 25,5% ustvarjenega dohodka, je njihova višina odraz več dejavnikov, in sicer:

- povečana obrestna stopnja od 9 na 15%, od 1. 10 na 20%.
- skromna lastna sredstva za obratne namene
- prepočasno obračanje vložnih sredstev, tako v zalogah kot v terjatvah
- prepočasna dostava blaga itd.

Na stroške sami ne moremo vplivati, vendar imamo možnosti in dolžnost, da vse našete omlimo.

TOZD Zaščita je v devetih mesecih povečala realizacijo za 41% ter presežla plan za 21%, upoštevajoč 15% rast cen. Obseg proizvodnje se je povečal iz naslova prodaje lastne proizvodnje. TOZD Zaščita je razširila obseg poslovanja v obratu tekstilne zaščitne konfekcije, kar je pripomoglo k povečanju realizacije glede na preteklo leto. Skozi vse leto pa je bila

oskrba z repromaterialom zelo problematična, saj se je morala enota delno preusmeriti na opravljanje storitev za druge proizvajalce. Delovna enota modne konfekcije je s svojim modnim programom v majhnih serijah prodrla na tržišče tudi do najzahtevnejšega kupca.

V oktobru mesecu je stekla poizkusna proizvodnja, opravljanje storitev za tujega naročnika oziroma za izvoz storitev na konvertibilno tržišče.

Proizvodnja je prioriteta, kar je za nas nujno, saj si bomo z ustvarjenim lastnim deviznim prelivom zagotovili nujno potrebna sredstva za nakup rezervnih delov. Povprečne mesečne zaloge so za 100% višje kot v enakih mesecih preteklega leta, predvsem zaloge reprodukcijskega materiala za usnjeni program.

Mercator v SV Sloveniji

Poslovni rezultat so odraz gospodarskih gibanj, ki se vse bolj zaostrejo. Neusklajena oskrba z reprodukcijskim materialom, predvsem za proizvodnjo tekstilnih izdelkov, časovni razkoraki med nabavnimi in prodajnimi cenami ter drugi negativni vplivi so glavni povzročitelji slabših finančnih uspehov v TOZD.

Materialni stroški se v procentih bistveno ne razlikujejo od stroškov ostalih dveh temeljnih organizacij. Največjo postavko seveda predstavljajo obresti, katere se pokrivajo iz dohodka, saj so te v letu 1982 skokovito narasle. Skok je pisati več dejavnikom:

- nezadostna oskrbljenost z lastnimi sredstvi
- preveliko angažiranje sredstev v vseh oblikah
- prepočasno obračanje sredstev v zalogah in terjatvah itd.

Izredno izostren odnos do vložnih sredstev bomo morali imeti v bodoče, če želimo ohraniti doseženo.

Celotni prihodek v delovni organizaciji znaša 3.998.839,080 - indeks 126; materialni stroški znašajo 153.297.916 - indeks 128; porabljena sredstva 3.601.450.284 din - indeks 126; dohodek 397.388.797 - indeks 123; ter čisti dohodek 242.487.410, z indeksom 113.

Ob letošnjem prazniku republike

Kristina Antolič - MIP Ptuj

Zlate značke Mercatorja

Dan republike smo delavci delovne organizacije Mercator-Izbira Panonija Ptuj počastili s proslavo v Centru srednjega usmerjenega izobraževanja na Ptuj v ponedeljek, 22. 11. 1982.

S kulturnim programom, ki ga izvajajo pionirji in mladinci osnovnih šol Cirkulane in Videm ter ženski pevski zbor Alojz Arnuš iz Rogoznice, smo tudi obletnici združitve obeh trgovskih delovnih organizacij dali še večji poudarek.

Na podlagi samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo prejmejo vsako leto posebno priznanje, zlato značko Mercatorja, delavci, ki so se pri

svojem delu, v družbeno-političnih organizacijah in samoupravnih organih posebej izkazali. Letošnji dobitniki zlate značke Mercatorja so naslednji delavci:

v Delovni skupnosti: Ferdo Lovrec, Franc Kodela in Marija Petek
v tozd Zaščita: Janko Prelog in Franc Medved
v tozd Veleprodaja: Srečko Izlačkar, Vlado Repič, Alenka Kolarič,

Franc Petek, Janko Svenšek in Rozika Šeruga
v tozd Maloprodaja: Janez Kozelj, Ema Mesarič, Štefka Majcenovič, Rado Plohl in Anton Vogrinec.

Delavci, ki so v letošnjem letu dopolnili 10, 20 in 30 let delovne dobe, prejmejo ta dan jubilejne nagrade. 10 let delovne dobe je v delovni organizaciji MIP v letošnjem letu dopolnilo 61 delavcev, 20 let 30 in 30 let delovne dobe 10 delavcev.

Vsem dobitnikom zlatih značk Mercatorja in prejemnikom jubilejnih nagrad iskrene čestitke!

Uspela akcija NNNP '82

Kristina Antolič - MIP Ptuj

Zbrali 20 ton papirja

V akciji NNNP 82, ki je na Ptuj potekala 5. novembra, so sodelovale vse poslovne oziroma delovne enote DO M-Izbire Panonije Ptuj, v vseh 11 krajevnih skupnostih mesta. Akcijo je vodil sindikat, odvijala pa se je v vsaki enoti samostojno.

Kakšen je bil cilj akcije?

Izvajanje požarno preventivnih ukrepov - odstranitev vseh gorljivih in požarno nevarnih snovi iz kleti in podstrešnih prostorov ter poslovnih in drugih prostorov.

V času akcije je bila odstranjena vsa neveljavna dokumentacija in časopisi, ki so bili dan pred akcijo že zvezani v svežnje.

Tako je bilo zbranega oz. odstranjenega po tono papirja v delovni skupnosti in TOZD Veleprodaja, v TOZD Maloprodaja, pa kar 18 ton.

O pravilnem poteku akcije NNNP 82 je opravila kontrolo komisija za nadzor izvajanja akcije ter ugotovila, da je bila akcija opravljena v skladu z navodili.

Iz internih glasil naših organizacij

Bilten Mercator-Kopitarne

»Bilten«, glasilo Mercator-Kopitarne Sevnica, ki ga tokrat prvič predstavljamo, urejuje komisija za informiranje z odgovornim urednikom Milanom Poljšakom na čelu, izhaja pa v ciklostirani obliki, vsak mesec v nakladi 350 izvodov. Poleg sorazmerne pestrosti se Bilten lahko pohvali tudi s tradicijo, saj nosi zadnja, novembrska izdaja že številko 215! Izhajati je začel že 15. januarja 1965. leta in od takrat dalje je izšel vsakega 15. v mesecu!

Januarska številka prinaša na začetku uvodnik, poln bodrilnih, pa tudi obvezujočih besed direktorja Jožeta Štimca. Tabeli o proizvodnji v decembru 1981 in doseganju operativnega in letnega plana sledijo sklepi samoupravnih organov, tem pa sklepi občinske skupščine. Zanimiva je informacija o izgradnji telesnokulturnih objektov v občini Sevnica, sestavek o nalogah sindikata pa je naravnano programsko. Vzpodbudno je poročilo o akciji za stabilizacijo, pa tudi prvo nadaljevanje prispevka o društvu nekadilcev, garnirano z grajevrednim primerom iz neposredne proizvodnje. Številko zaključujeta rubriki s športom in kadrovskimi vestmi.

Ko prelistamo več števil sevnškega Biltena, ugotovimo, da so prve strani standardne – tabeli s podatki o proizvodnji v preteklem mesecu ter o doseganju operativnega in letnega plana sledijo sklepi samoupravnih organov, vsaka številka pa se konča s kadrovskimi vestmi, zato teh prispevkov ne bomo več omenjali. Februarska številka tako poleg običajnega gradiva prinaša še sestavke o poškodbah v letu 1981, o pripravah na volitve 1982 in drugo nadaljevanje obširnega sestavka proti kajenju. Marčevska številka objavlja obsežno poročilo o poslovanju v prejšnjem letu, zelo zanimiv sestavek o sušenju v novih sušilnicah in že tretje nadaljevanje protikadilskega zapisa – avtor je poverjenik Društva nekadilcev Ljubljana Šiška za občino Sevnica.

V aprilski izdaji lahko poleg običajnih nasledimo tudi sklepe občinske skupščine, pa razveseljiv zapis o volilno programski konferenci ZSMS, četrto nadaljevanje zapisa proti kajenju, ki obravnava kadilke, zanimivo pa je tudi poročilo o končani sevnški spomladanski kegljaški TRIM ligi, v kateri je Kopitarna zmagala.

Majska številka v uvodniku obuja spomin na velikega Tita, standardnim sestavkom in sklepom občinske skupščine pa sledi informacija o pristopu Kopitarne v SOZD Mercator. Številko konča zadnje nadaljevanje protikadilskega apela.

Junjska številka pridaja sklepom delovne organizacije in občinske skupščine še sklepe sisov. Podrobnemu poročilu o izidu referendumu o združitvi Kopitarne v SOZD Mercator sledi še poročilo o kopitarskih športnih igrah, na katerih so Sevnčani zmagali.

V julijski številki lahko preberemo, da je Kopitarna ob 27. juniju, dnevu samoupravljalcev, poleg še štirih kolektivov in desetih posameznikov, dobila priznanje samoupravljalcev, ki ga je v skupščini SR Slovenije v imenu kopitarjev prejel predsednik delavskega sveta delovne organizacije, Jože Gole. V utemeljitvi k temu priznanju je bilo med drugim na vidnem mestu poudarjeno zelo dobro organizirano obveščanje. Prispevek o varstvu pri delu prikazuje število poškodb v pol leta in ga primerja s števili v letih 1979, 1980 in 1981. V naslednjem zapisu izveemo, da so člani prejšnjega DS ob izteku mandatne dobe odpotovali na krajšo strokovno ekskurzijo, ki so si jo (tako trdi zapis) skupaj s člani IO in NO OOS tudi zaslužili. Ogleдали so si zagrebško tovarno čevljev Astra, ki s 3.400 delavci ustvari okrog 3 milijarde celotnega prihodka. V drugi polovici dneva so si ogledali še Stubice in Kurovec. Predzadnja stran julijske številke popestrijo zanimivosti s popisa prebivalcev, povzete iz dnevnika Delo, na dnu strani pa je usidrana pohvala delavcem, ki so se udeležili prostovoljne delovne akcije zlaganja lesa. Namen akcije je bil delovni organizaciji povrniti del sredstev, ki jih je prispevala za kopitariado (!).

Številka, ki je izšla v mesecu avgustu, dokazuje, da je obveščanje v M-Kopitarini res udomačeno in utečeno, saj ni v času tako imenovanih novinarskih kislih kumaric Bilten prav nič manj zanimiv ali bolj skromen po obsegu. Običajnim poročilom se pridružuje tisto o gospodarjenju v polletju. Nekaj zanimivih podatkov iz tega poročila: v tem času je bilo povprečno zaposlenih 330 delavcev, kar je za 6% več kot leto poprej. Fluktuacija se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšala za več kot polovico. Pri proizvodnji so polletni plan najbolj presegli pri izdelavi lesenih pet (za 87%), najmanj pa so ga dosegli z izdelavo kotnih in zaključnih letov (le 43-odstotno). Tudi prodajali so v tem času najboljše pete (indeks glede na plan 177), najslabše pa PVC profile (indeks 60), kar je ob pomanjkanju granulata razumljivo. Razlika med prodajno in lastno ceno prodanih izdelkov je znašala skoraj 24 milijonov dinarjev, kar predstavlja 16% akumulacije. Povprečni osebni dohodek je znašal 12.584 dinarjev, kar je 54% več kot v enakem obdobju prejšnjega leta. Povečale pa so se tudi zaloge, in to v primerjavi s prvim polletjem 1981. leta kar za 61 odstotkov. Ker jim prevelike zaloge vežejo obratna denarna sredstva, ki jih primanjkuje, bodo morali zaloge uskladiti s potrebami proizvodnje ter tako sprostiti del sredstev, ki jih bodo porabili za tekoče plačevanje zapadlih obveznosti in s tem tudi prihranili stroške za plačevanje zamudnih obresti, ki so v tem obdobju znašale kar 5,3 milijone dinarjev.

Tajnik občinske raziskovalne skupnosti je za to številko prispeval obsežen zapis o raziskovalni

politiki v občini Sevnica, predsednik komisije za informiranje v delovni organizaciji pa izredno zanimivo predstavitev Al Iktijarja, vodje PLO, Jaserja Arafata.

V septembrski številki izveemo, da bo Mercator-Kopitarna Sevnica dala delegata za 9. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije in sicer Alojza Anzelca. V nadaljevanju članka so predstavljeni dokumenti republiškega kongresa. Tudi naslednji zapis je sindikalen – opisuje izlet, ki se ga je udeležila približno tretjina zaposlenih, obsegal pa je ogled vinske kleti in pokušino tam spravljene vsebine v Metliki ter obled tovarne obutve Josip Kraš v Karlovcu. Izlet so dokončali v Bizeljskem in prijetno združili s koristnim – s podelitvijo priznanj za delovne in samoupravljalške uspehe. Za to številko je predsednik PD Lisca še prispeval zapis ob dnevu planincev, predsednik komisije za informiranje pa poročilo o skupni seji družbenopolitičnih organizacij in zbora delovnih ljudi. Predzadnja stran septembrskega Biltena predstavlja kopitarjem ustroj sozda Mercator.

Oktobrska številka prinaša takoj na začetku nekaj poudarkov Marjana Orožna z 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, ki jih je strnil Alojz Anzelc, delegat 9. kongresa ZSJ. Poškodbe na delu ob devetmesečju so tema zapisa, ki poleg števil in primerjav prinaša tudi nekaj teoretičnih dognanj in misli iz strokovne literature. »Stalno in usmerjeno je treba vplivati na ljudi, da bi varneje mislili in ukrepali. To pa lahko dosežemo z izobraževanjem, vzgajanjem, motiviranjem... od otroških let dalje.« Pravi citat, avtor zapisa pa zlobno, a duhovito pripominja, da so v Kopitarini pri nekaterih resnično zamudili tisto »otroško obdobje«. Zelo optimistično zveni poročilo o udeležbi na čevljarskem sejmu v Düsseldorfu – navezani so bili številni stiki in vse kaže, da je izvoznih možnosti še veliko. Številko zaključuje, pred standardnimi rubrikami, članek ob tednu boja proti kajenju.

Zadnja letošnja doslej izdana številka Biltena nosi že številko 215. Novembrski Bilten tako objavlja podatke o poslovanju v devetmesečju. V tem času so prodali za 250 milijonov dinarjev svojih izdelkov, od tega za 13,6 milijonov dinarjev v izvoz. Uvozili so za 6,3 milijone dinarjev raznega reprodukcijskega materiala, rezervnih delov in opreme. V primerjavi z enakim lanskim obdobjem se je najbolj povečala proizvodnja lesenih pet, saj je indeks rasti kar 578 oziroma preko 350 tisoč parov pet. V tem obdobju ustvarjeni celotni prihodek znaša 250 milijonov dinarjev, kar je 41% več kot v enakem lanskoletnem obdobju; dohodek se je povečal za 71%, čisti dohodek pa za 83%. Zanimiv je indeks rasti poslovnega sklada: 330. Konec številke izpolnjuje obsežen predlog poenotenja osnov in meril za določanje dolžine letnega dopusta v občini Sevnica.

Matjaž Marinček

Gostinska ponudba v Mercatorju

Mile Bitenc

Vablivo družinsko kosilo

Gostinci skušajo na različne načine pritegniti čimveč gostov. Na zanimivo zamisel so prišli naši »Mantovci«. Ob nedeljah postrežejo v restavraciji Močilnik s takoimenovanim družinskim kosilom.

Po napornem delovnem tednu se prileže počitek tudi gospodinji. Odpade priprava jedi, pa kuhanje, pomivanje in še kaj.

»Družinsko kosilo« je kompletno od juhe, mesa in priloge, sestavljene solate, do sladice. Ob

vsem tem postavijo na mizo še buteljko vina.

Vabljive so tudi cene: štiričlanska družina odšteje za celotno kosilo le 600 din, za tričlansko je ta znesek npr. 500 din.

Tole povabilo bo bržkone zani-

mivo tudi za marsikoga od vas. Vrhnika ni daleč in izlet v Močilnik bo prijeten.

Začeli so sredi novembra, ko so vabila raznesli kar po domovih. Uspeh je bil že prvič zadovoljiv – postregli so okrog 20 družin.

V Mantovi ga imajo dovolj

Na tržnici se po naključju srečata urednik »Mercatorja« in direktor tozda Mantova na Vrhniku. Ogledujeta povrtine in njihove cene.

- Slab česen, dé urednik.
- V Mantovi ga imamo dovolj, dé direktor.
- Kako? Za prodat, vpraša Novak.
- Ja, samo zdaj je v Ljubljani, pravi Slavko Česen.

Mercator v Posavju

Okovanje kopit (pritrjevanje pločevine) – fotoarhiv M-Kopitarne

Bodoče strateške rezerve sozda

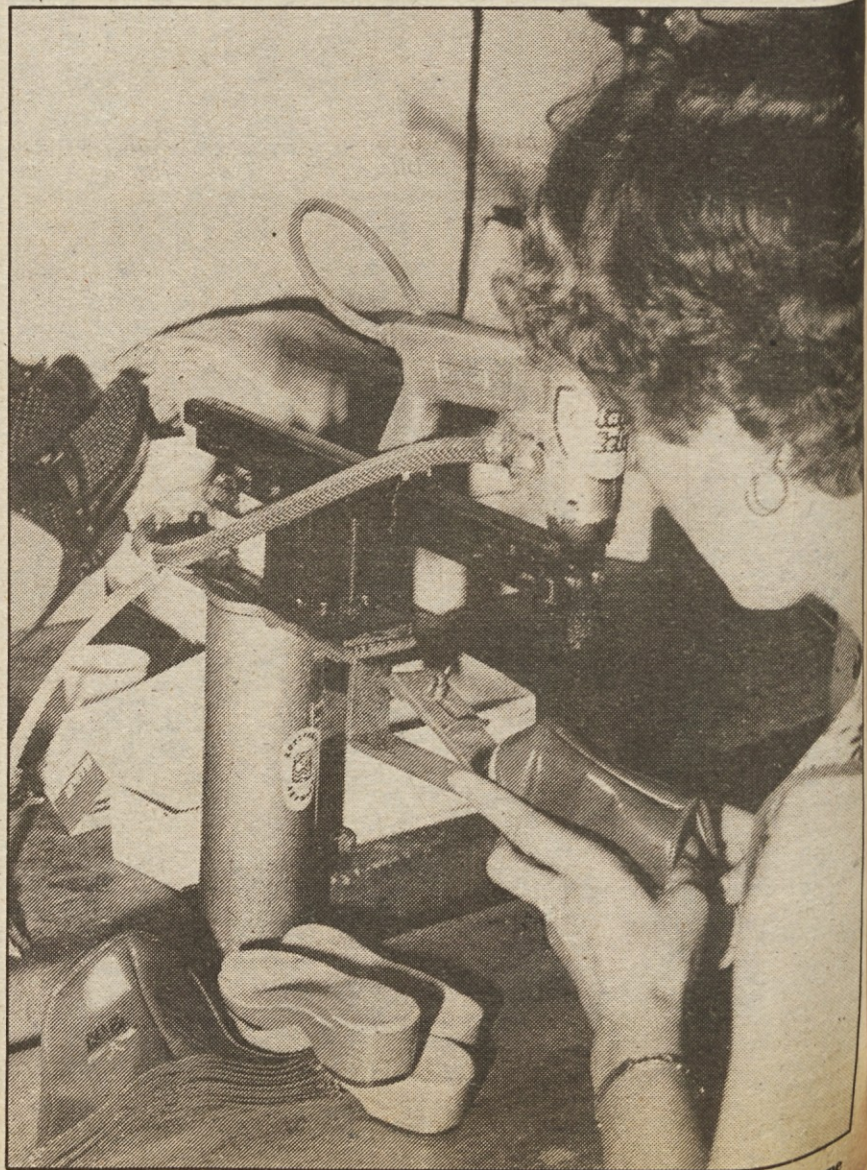
26. oktobra je bila v Brežicah svečanost ob otvoritvi del za 30.000 tonski silos za žito. Priprave na gradnjo tega velikana so potekale že nekaj let, lani pa so postali znani tudi sovlagatelji. Poleg Univita, Agrotehnike Grude, brežiške Agrarie in Zavoda SRS za rezerve (o okviru republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve) sta sovlagateljici tudi delovni organizaciji Mercator-Agrokombinat Krško za 5000 ton in Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica za 1000 ton, kar pri finančni soudeležbi pomeni 42.672.000 dinarjev za prvo in 8.531.000 dinarjev za drugo organizacijo.

Silos naj bi stal 260 milijonov dinarjev, nared pa naj bi bil do septembra 1983, torej do prihodnje žetve. Izvajalca del bosta Slovenija ceste-Tehnika in Itas Kočevje.

Posebej je treba povedati, da bodo v tem silosu shranjene strateške rezerve sozda, saj že sedanje Mercatorjeve potrebe po koruzi za močna krmila obsegajo 6 tisoč ton na leto, izgradnja prašičje farne v Krškem pa jih bo povečala še za 8 tisoč ton.

Pri tem vlaga M-Agrokombinat tudi 9 milijonov dinarjev v povečanje silosnih kapacitet mešalnice močnih krmil KZ Krka v Novem mestu, kjer si bo tako zagotovil najmanj 10 tisoč ton močnih krmil na leto. Vse te količine se bodo ob nadaljnjem širjenju živinoreje še povečevale.

Matjaž Marinček

Montaža – pritrjevanje gornjih delov na podplat lesene obutve – fotoarhiv M-Kopitarne

Large grid puzzle with various words and clues. Includes images of wine bottles and a 'Kraske ten' box.

naš nasvet

Leto se počasi izteka. V rubriki »Naš nasvet« nas je Ilirija-Vedrog iz meseca v mesec seznanjala s svojimi izdelki...

dorant, ki je danes že skorajda nepogrešljiv. Na voljo je v dveh oblikah: deodorant spray in deodorant stick.

Zdaj, ko se v tej rubriki v letošnjem letu še zadnjič srečujemo z »našim nasvetom«, je Ilirija-Vedrog spet poskrbela za novost oziroma za pravo presenečenje...

Novost v moški kozmetiki, ki so jo uvrstili v novo kolekcijo skat, sta dva izdelka, namenjena negi las in lasišča.

Lotion proti prhljaju vsebuje baktericidna in fungicidna sredstva, predvsem žveplene spojine, ki uničujejo bakterije in gljivice...

Skorajda bi lahko govorili kar o popolni kozmetični kolekciji za moške, če bi kolekcija vsebovala še vsaj toaletno milo in morda še kaj.

Krema za lase vrača lasem potrebno vlago. Površino las prevleče s tankim maščobnim filmom, ki las ne lepi in ne masti.

Vsakodnevna nega s skatom je pravo zadovoljstvo.

Predstavili smo vam novo kolekcijo kozmetike za moške, ki je

Nagradna križanka Agraria

Na sosednji strani nam koprška Agraria predstavlja vina svojih tozdiv Vinakoper in Vinakras in po teh vinih sprašuje tudi tokratna križanka.

Krka sprašuje

Kaj pa ustna nega?

Že nekajkrat smo se srečali s Krko-kozmetiko in predstavili nekaj izdelkov. Tokrat bomo v zapisu stinili nekaj nasvetov za nego zob in ustne votline, seveda s »pomočjo« Krkinih izdelkov.

Pregovor pravi, da se zdravje začne v ustih in to drži. Najpogostejše je že pomanjkljiva ustna nega kriva, da so zobje pokvarjeni.

Vademecum menthy je penča zobna pasta, ki je aromatizirana z naravnim ekstraktom mete. Ta ustno votlino izredno osveži ter podaljšuje svežino diha.

Vademecum Gel Eucaliptus je penča, prozorna zobna pasta. Vsebuje aromo z dodatkom eukaliptusovega olja, ki deluje antiseptično, stimulira delovanje sluznice in hkrati tudi osvežuje.

Po čiščenju zob je sila pomembno tudi to, kakšno zobno krtačko bomo izbrali. Krka priporoča svojo ščetko Vademecum, ki je klinično preizkušena in ta hip najboljša na našem tržišču.

izognemo udarcem s sekalci, ko si globoko v ustih čistimo kočnike. Anatomsko držalo z oporo palca pospešuje pritisk in kroženje ščetke za čiščenje zobnih jamic in bližnjih predelov dlesni.

Tokrat Krka predstavlja še nekaj, kar je namenjeno za čiščenje in dezinfekcijo-ustnih protez. To so tablete Corident. Tableto raztopimo v topli vodi in vanjo potopimo aparat za držo zob, protezo ali zobno ščetko.

Tole je torej nasvet, ki tokrat prihaja iz Krke. Nega zob je pomembna, pomembna pa je tudi to, kaj izberemo zanjo. Sezite po zobnih pastah Vademecum Menthy in Vademecum Gel, uporabljajte zobno ščetko Vademecum in za čiščenje protez tablete Corident.

Izid žrebanja rešitev nagradne križanke Radenska

Do predpisanega roka smo na naslov studia za EP prejeli 816 rešitev, med katerimi je komisija izžrebala pet pravih.

Prvo nagrado, reklamni dežnik, klobuček in značko Radenske prejme Kancijan Hvastija, DS SOZD, razvojno-planski sektor, Aškerčeva 3, 61000 Ljubljana.

Drugo, tretjo in četrto nagrado - majico swing in značko Radenske bodo prejeli: Slavka Vovk, M-Velepreskrba, TOZD Standard, posl. Soteska 39, 68351 Straža;

Ana Gabrejna, Cesta 4. maja 47, 61380 Cerknica, upokjenka M-Nanosovega tozda Trgovina Rakek;

Katica Mijailović, M-Izbira Panonija, TOZD Zaščita, posl. enota Beograd, Marička 14, 11090 Rakovica.

Peto nagrado, klobuček in značko Radenske, bo prejela Štefka Kovač, M-Velepreskrba, TOZD Trgopromet, posl. Preskrba, 61337 Osilnica.

Nagrajencem bomo tokrat izjemoma nagrade poslali po pošti.

čili dobrodošlo kozmetično kolekcijo skat.

Tudi moški mora biti negovan in osebna higiena zahteva dosti pazljivosti. Prav za takšne potrebe sodobnega moškega je ustvarjena nova kolekcija moške kozmetike skat.

Lotion pred britjem omogoča lažje in temeljitejšo električno britje. Lotion kožo dezinficira ter jo naredi gladko in napeto.

Lotion po britju kožo po britju dezinficira, zaščiti pred vnetjem in daje dolgotrajen osvežilni vonj.

Kolonjska voda se uporablja za dodatno osvežitev telesa po vsakem umivanju. Kolonjska voda skat je prijetno svežega, moškega vonja, ki traja.

V kolekciji skat sta tudi krema za britje in pena za britje; ta je obilna in gosta, ki kožo omehča. Britje je potem hitro in temeljito.

Negovalna krema je idealna zaščita moške kože, hkrati pa kožo tudi navlaži.

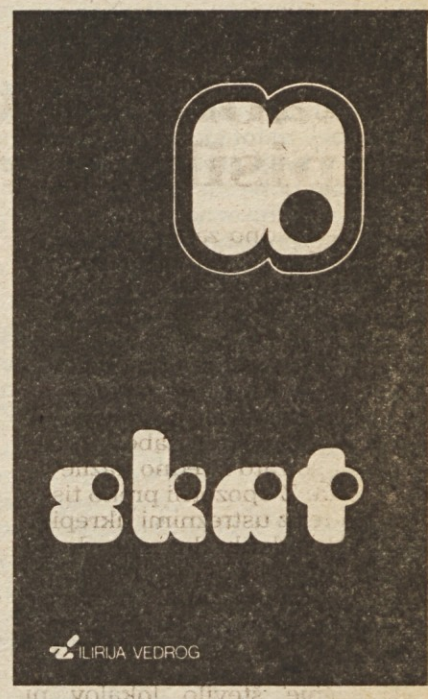
Ko so v Iliriji-Vedrog pripravljali moško kozmetično kolekcijo skat, so seveda mislili tudi na deo-

Pravilna rešitev

Smaller grid puzzle with words like TRISRCA, OPOJ, ITALI, MEKA, STRA, OK, JA, OK, MIOM, F, EDYARD, PLEPAK, VATELIN, PURE, ETIKETA, RE, LITANIJE, ZAZNAMEK, DELAVEC, POR, KRAS, VODA, HOTEL, PALICA, NO, TONA, KRILOK, KERR, MIA, NN, AMEBA, OVČKA, KAVALIR, TVAR, CE, CL, TEMA, OZSKANSI, ŠKLOP, KM, TORTA, NEAL.

nastala v razvojnih laboratorijih Ilirije-Vedrog. Prav gotovo bo vsakdo našel vsaj nekaj sebi ustreznega. Še bolje pa bo, če si boste omislili kar celo kolekcijo. Morda vam jo bo pa prinesel dedek Mraz?

Lep pozdrav vsem v imenu Ilirije-Vedrog!

KUPON KRIŽANKA

Form for the crossword puzzle contest, including fields for name, address, and phone number, and a section for the answers.

Pisec in ilustrator J. V. Valvasor je le nekaj let pred izidom skoraj vsakomur znane Slave Vojvodine Kranjske obelodanil manj znano edicijo Topuographia Ducatus Carnioliae modernae in v njej večino slovenskih mest takratnega časa. Dvanaest v koledarju objavljenih mest sicer sodi v čas 17. stoletja, so pa danes tudi sedeži večjega dela organizacij združenega dela v Mercatorju. Že predlist koledarja, katerega besedilo je napisal priznani valvasorolog dr. Branko Reisp, bralca pouči, kaj pomeni Valvasorjevo delo za slovenski prostor.

Odločitev, da se stenski koledar uporabi kot zgodovinsko-kulturni medij, je pogojila zamisel, približati kulturno dediščino slovenskega prostora preproste mu delavcu, ki običajno ne obiškuje muzejev, galerij ali knjižnic. Tako so v eni obliki združeni ekonomska propaganda (Mercator), uporabnost (koledar) in kulturno izročilo. Vse to je bilo dovolj tehtno dejstvo pri odločitvi Republiškega komiteja SRS za kulturo in znanost, da je izdajatelj koledarja (Mercator-Studio za EP) oprostil plačila prometnega davka.

Idejno zasnovano in grafično oblikovanje so v celoti izvedli delavci studia za ekonomsko propagando v delovni skupnosti SOZD Mercator, natisnjeni je v nakladi 9.000 izvodov, ekskluzivno za OZD v SOZD Mercator.

Anton Kočevar

Mercator v Ljubljani

Kdo prispeva k pomanjkanju blaga

Edvard Gabrovšek – M-Rožnik, TOZD Grmada

Kako se ustvarja nakupovalna mrzlica

V mesecu oktobru, pa tudi še v mesecu novembru smo pričeli zelo nezaželenemu pojavu na našem tržišču – potrošniški nakupovalni mrzlici. Skoraj vse občane je zasvojila psihoza ustvarjanja prekomernih zalag nekaterega prehrabnega blaga, ki ji ni videti konca niti v bližnji prihodnosti. Večina, so pa tudi častne izjeme, jih drvi od trgovine do trgovine in nakupuje olje, moko, sladkor, kavo in pralni prašek, kolikor ga uspejo dobiti in kolikor ga lahko fizično, včasih celo dobesedno odvedejo.

Zaradi tega so v teh dneh prodajalci v vseh naših trgovinah izpostavljeni silovitim pritiskom in obremenitvam, ki jih je zelo težko v celoti opisati.

V brezumni nakupovalni dirki še posebej izstopajo nekateri občani, ki v svoji grabežljivi vnemi ne poznajo nobenih meja in mere. Ti navzlic vidno označenim omejitvam za posamezno blago trpajo v nakupovalne košare večje količine omenjenega blaga in z njim napadalno prežeti prihramijo do blagajna. Ko jim skušajo prodajalci z ustreznim pojasnilom dopovedati, da so v košare naložili znatno preveč blaga in da ga morajo del odložiti, se največkrat šele prične prava drama.

Brezobzirni kupci s skrajno žaljivimi besedami, neprimernim in večkrat surovim obnašanjem in groznjami obdelujejo nič krive prodajalce. Sprva sploh niso pripravljene kaj popustiti in šele ko vidijo, do so prodajalčeva opozorila resna in dosledna, največkrat tako rekoč zmečejo preveč nabavljene artikole na posebej pripravljena odlagališča.

Kakšne besede pa ob tem opravilu prihajajo iz kupčevih ust, bolje da ne napišem, saj bi zanesljivo, in to nehote, sestavil enkratni besednjak žaljivk in psokv.

Drugo vrsto predimenzioniranih nakupov pa uvajajo občani, ki prihajajo v prodajalce v razširjenem družinskem sestavu, če je treba, tudi z izposojenimi otroki in slučajnimi znanci.

Vsaka taka nakupovalna družina ima svojega vodjo, ki celoten

nakup organizira tako, da vse nakupljeno blago, seveda skupaj s svojim denarjem, tik pred blagajno razdeli med »družinske člane«, s tem da jim že, ne več kot dva metra za blagajno, takoj tudi vse blago in preostanek denarja pobere.

Prav smešni so včasih videti majhni otroci, kako se mučijo s prevelikimi vrečkami pralnega praška, pa vendar se junaško držijo, saj vedo, da morajo tistih nekaj metrov do blagajne, in to za vsako ceno.

Lahko bi govoril tudi o pri nas v Sloveniji zaposlenih delavcih iz drugih republik, ki sistematično nakupujejo vse deficitarno blago in ga tedensko ali mesečno pošiljajo ali pa kar sami odpeljejo v svojo republiko, za domačo uporabo, a največkrat za preprodajo z ustreznim, toda nemajhnim zaslužkom.

Na žalost je treba tudi povedati, da so včasih nekateri kupci tako nasilni, da prodajalci tudi z uporabo vse svoje avtoritete niso sposobni obvladati nediscipliniranega in nasilnega kupca, tako da ta dobesedno izsili, celo z uporabo fizične sile, večjo količino blaga, kot bi to smel.

Ko človek vse to opazuje, je zgrožen in obenem ogorčen zaradi svoje nemoči ob tem dogajanju, ki je skoraj vsakdanji prizor v naših trgovinah. Med temi kupci je na žalost mnogo tudi takih, od katerih bi z vso upravičenostjo pričakovali, da bodo s svojim osebnim zgledom preprečevali to nakupovalno stihijo, so pa največkrat celo njeni aktivni kreatorji.

Ob vsem tem se sprašujem, kje so potrošniški sveti, ki bi lahko, če bi bili seveda bolj aktivni, s svojim pravočasnim informiranjem, primerno pomirjajoče vplivali na občane tudi v takih nenormalnih, a seveda zahtevnih situacijah, ki se občasno pojavljajo na našem tržišču.

Tudi sredstva javnega obveščanja s svojim preglednim ali celo včasih nepotrebnim objavljanjem podatkov o pomanjkanju določenih surovin sprožijo predčasno nakupovalno mrzlico in tako vsaj za neko obdobje onemogočijo kolikor toliko normalno oskrbo občanov.

Kaj naj rečem na koncu? Mislim, da bom najbolj jasen in najbližje resnici, če bom povzel misel, ki sem jo pred kratkim prebral v enem od naših osrednjih dnevnikov. V njej je namreč pisalo, da

Cvetje s podlogo

»Žal mi je, draga tovariša. Paket je prevelik,« se je poštarica ljubeznivo smehljala za okencem. Arhitekta odhitita na pošto drugam – oddaja večjih pošiljk po železnici. Zaprto ob 18. uri. Rešitev za pravočasen rok za oddajo natečaja: ekspresna pošta na železniški postaji. »Pa, ekspresno može samo pokvarljiva roba. To je pošanski zakon. Pa to vam velja od maja letos.« je še naprej ljubezniv in neomajen poštni ali pa železniški uradnik. Zaradi pošte bo šlo delo v nič, razmišljata arhitekta. Zagloda pa pokvarljivo blago, pokvarljivo blago, pokvarljivo blago. Misel je odresilna. Hitita po Miklošičevi cesti, da bi ob 20. uri kje staknila pokvarljivo blago.

Uvel šop rož v najbližji slaščičarni dokazuje, da gre za pokvarljivo blago. »No, ja rož pri cukrpekarju še nisem kupoval,« pa bom tudi to. »Poslušajte, ali bi mi prodali tele vaše rože?« »Pa zakaj? Pa ako ti treba, čoveče uzmi!« »Daj še tri torte!« Kupčija je sklenjena.

Poštni ali železniški uradnik pri okencu za oddajo ekspresnih pošiljk se zadovoljno smehlja. Oddajni dokument nosi oznako blaga »cvetje s podlogo«. Predpisu, pa če je še tako bedast je zadoščeno. In predvsem je pomembno: nihče ga ni kršil. Pa recite, da ne spoštujemo predpisov, kaj šele da bi jih izigrali.

na primer v Nemčiji ob predvidenem pomanjkanju mesa priporočijo svojim državljanom, naj za pol kilograma zmanjšajo njegovo mesečno porabo. Disciplinirani Nemci (ni pa nujno, da so ravno Nemci) omejijo svojo porabo celo za kilogram. Isto priporočilo, objavljeno pri nas, pa ima za posledico naval na mesnice in takojšen nakup vsaj 10 kilogramov mesa več,

kot pa je bila običajna poraba. Zato se pogosto sprašujem, skupaj z vsemi delavci, zaposlenimi v naši dejavnosti, ali so res upravičene tako pogosto izrečene kritike na račun našega dela ob takih situacijah. Mislim, da so vse nadaljnje besede odveč, kajti resnica je samo ena, da takšni smo, in morali se bomo bistveno spremeniti, in to takoj.

Foto: Kancijan Hvastija